

Estudi DASMAR

**Prevalença, detecció i adequació del tractament
de trastorns mentals a l'atenció primària de
salut a Catalunya.**

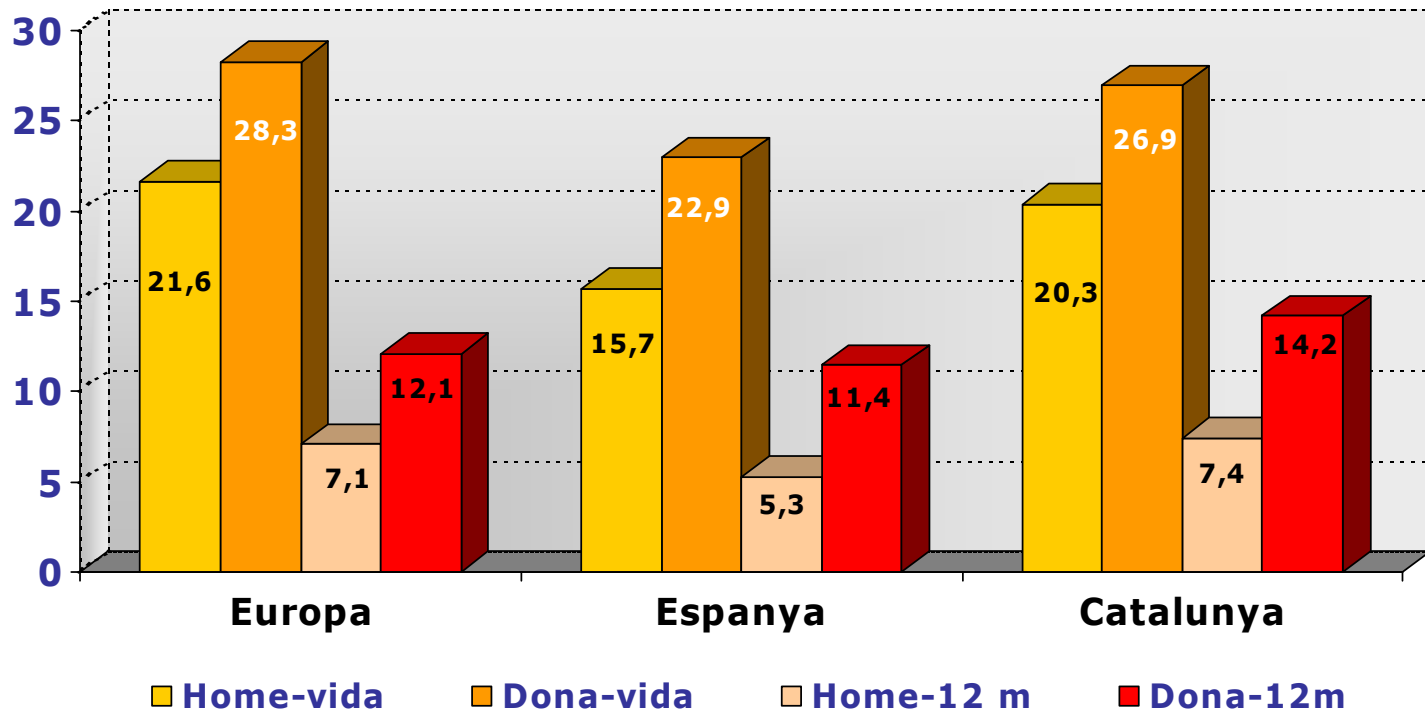
Diego J. Palao Vidal

Director de Salut Mental

Corporació Sanitària Parc Taulí. Sabadell

Trastorns mentals en la comunitat

Prevalença - vida i prevalença 12 mesos de t. mentals

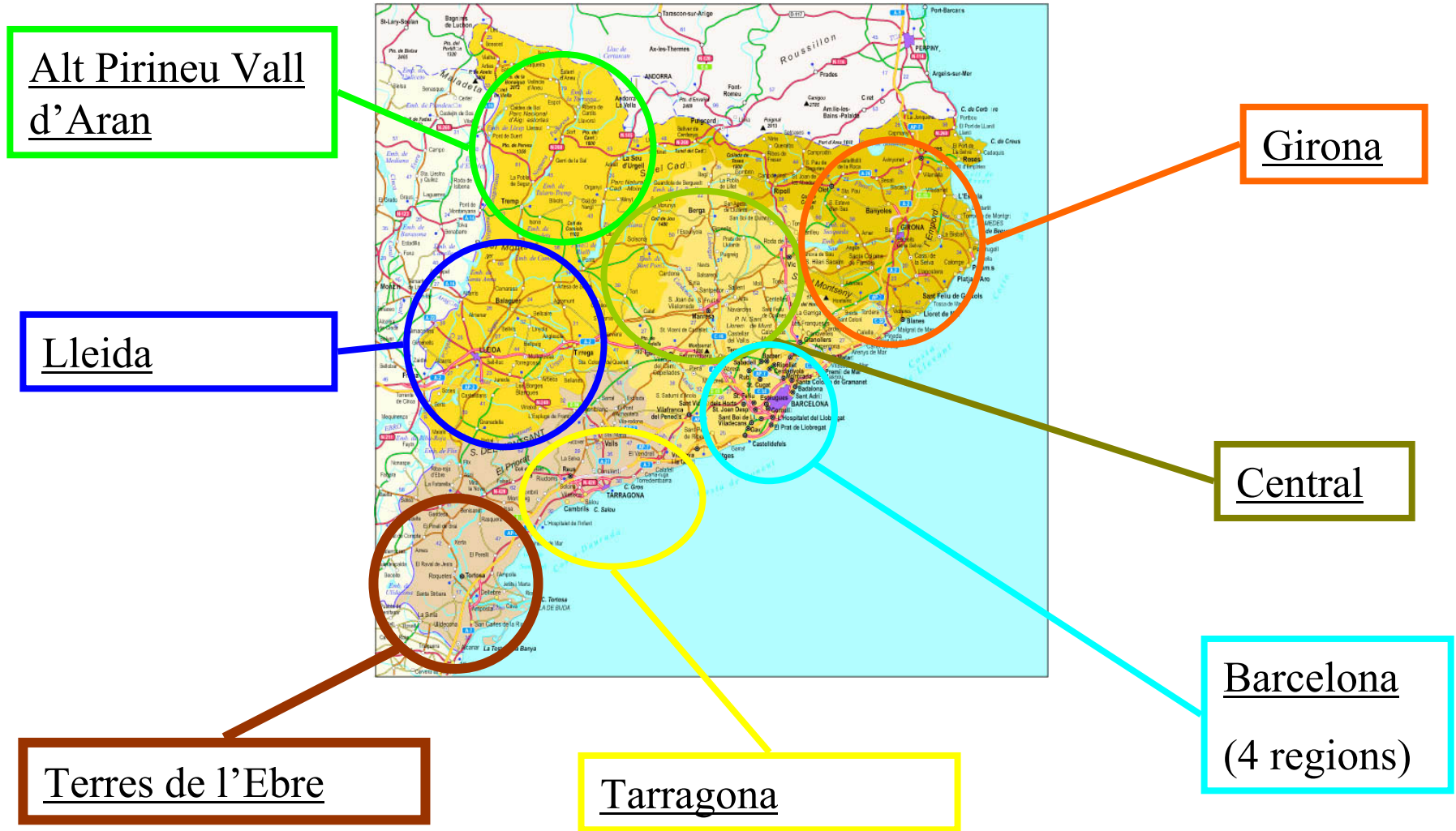

Font: Estudi ESEMeD - 2002

OBJECTIUS

1. Conèixer la **prevalença** dels trastorns mentals en la població atesa a la xarxa d'atenció primària de salut (APS).
2. Analitzar el **nivell de resolució** dels professionals d'APS en l'atenció als trastorns mentals més prevalents (grau de detecció i adequació del tractament).
3. Analitzar **variacions territorials**, i les diferències segons el model organitzatiu existent del programa de col·laboració entre els equips de SM i els EAP.
4. Fer **propostes de millora** en l'atenció als problemes de salut mental en APS i en la coordinació d'aquest nivell d'atenció amb la xarxa de salut mental.

Metodologia: estudi transversal, mostra aleatòria estratificada

Nre. total EAP = 80 centres * 50 pacients

Questionaris / Història clínica AP

- Sociodemogràfic
- Dades clíniques: motiu de consulta
- Morbilitat crònica
- Qualitat de vida: SF-12
- Diagnòstic SM: SCID-I / MINI-interview
- Ús de serveis
- Discapacitat: Sheehan
- Personalitat: SC-SR
- Diagnòstics
- Ús de serveis APS, SM, especialistes, urgències i hospitalitzacions
- Psicofàrmacs

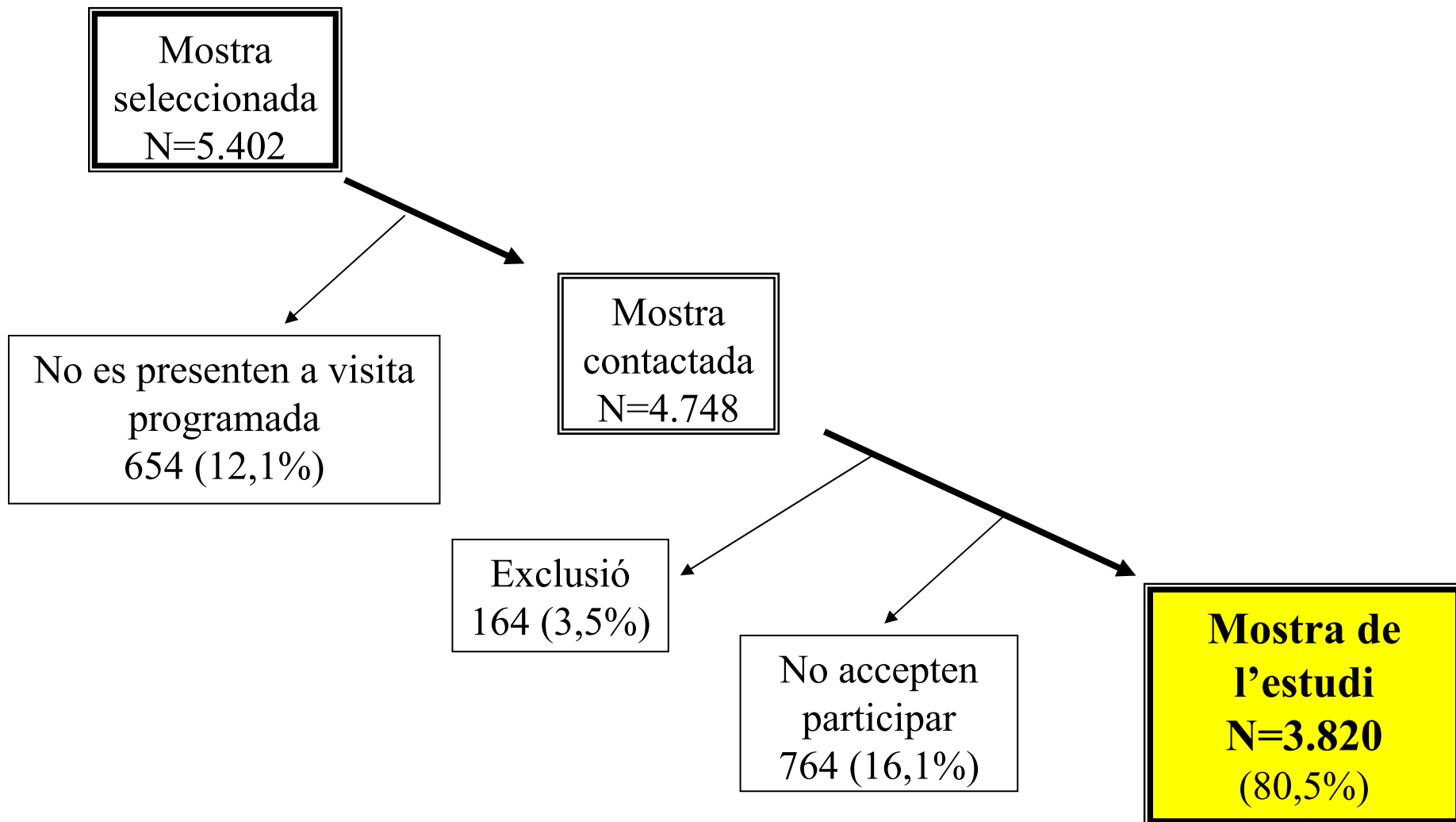
Avaluació del programa de col·laboració AP-SM

- Temps d'espera de primera visita no urgent a CSMA, CASD i CSMIJ.
- Possibilitat d'accés al psiquiatre de referència mitjançant telèfon o correu electrònic.
- Possibilitat d'atenció de consultes urgents no programades als dispositius de la xarxa de salut mental.
- Freqüència de reunions amb l'especialista de referència.
- Informes rebuts des de l'especialista.
- Formació continuada en salut mental.

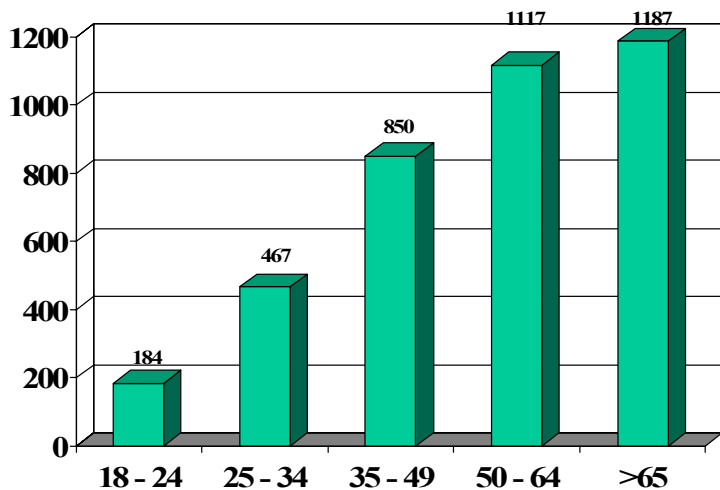
Resultats

Epidemiologia dels trastorns mentals
en APS

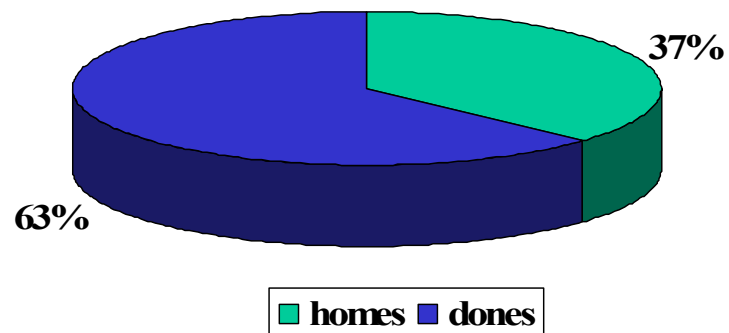
RESULTATS

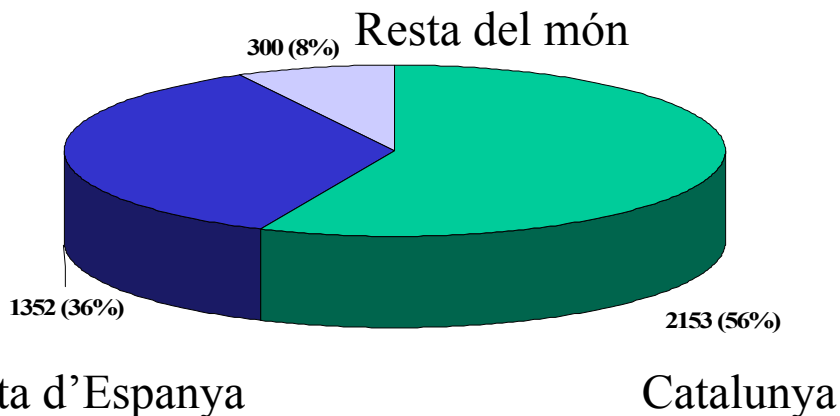
Edat (anys)

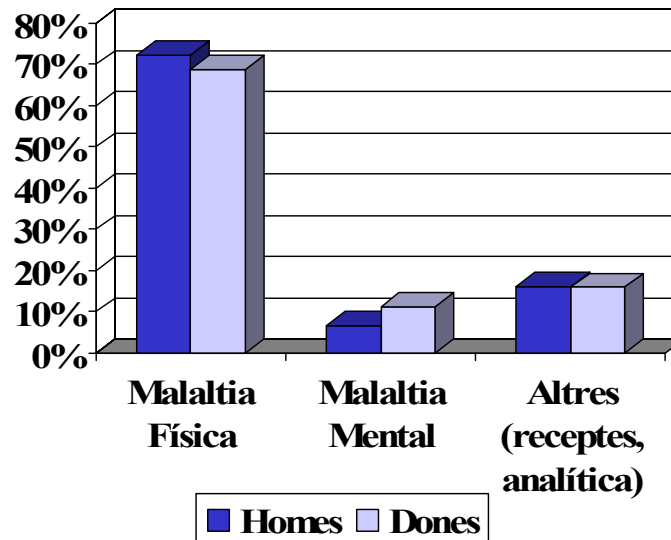
Gènere

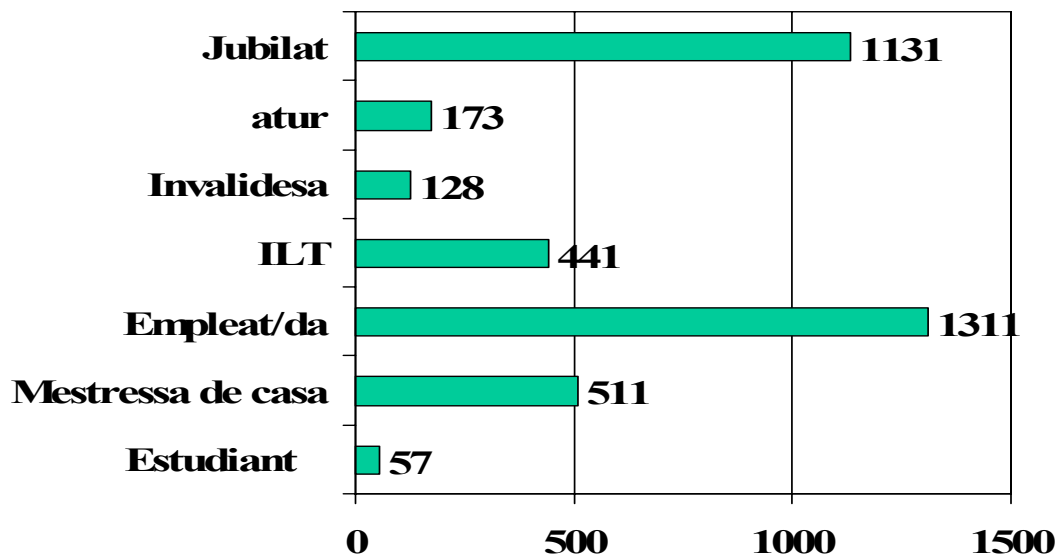
Lloc de naixement

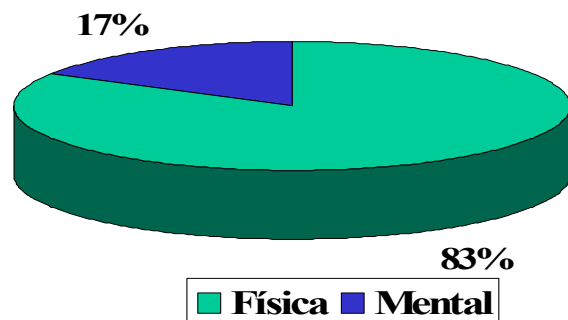
Motiu de consulta

Situació laboral

Incapacitat/invalidesa

Trastorns més freqüents

TRASTORNS MENTALS	Prevalença any % [IC 95%]	Prevalença vida % [IC 95%]
Episodi depressiu major	9,60 [8,00 - 11,19]	29,91 [26,83 - 33,00]
Trastorn d'angoixa amb o sense agorafòbia	7,00 [5,81 - 8,19]	8,81 [7,52 - 10,11]
Fòbia específica	6,65 [5,03 - 8,27]	7,05 [5,38 - 8,73]
Agorafòbia sense història d'angoixa	3,48 [2,45 - 4,51]	3,97 [2,95 - 4,99]
Dependència / abús de substàncies	3,21 [2,50 - 3,93]	
Distímia	3,09 [2,20 - 3,98]	
Trastorn adaptatiu (qualsevol)	2,94 [2,10 - 3,77]	
Fòbia social	1,90 [1,00 - 2,81]	1,99 [1,09 - 2,88]
Trastorn bipolar	0,75 [0,43 - 1,07]	
Trastorn obsessiu-compulsiu	0,62 [0,29 - 0,94]	
Qualsevol trastorn alimentari	0,64 [0,34 - 0,93]	
Trastorn d'ansietat generalitzada	0,14 [0,00 - 0,29]	5,15 [3,19 - 7,10]
Qualsevol trastorn mental	29,52 [26,51 - 32,54]	45,06 [41,55 - 48,57]

Trastorn	Prevalença any % [IC 95%]		Prevalença vida % [IC 95%]	
	Home	Dona	Home	Dona
Qualsevol trastorn mental	23,10 [19,51 - 26,69]	33,23 [29,68 - 36,78]	34,76 [30,51 - 39,00]	51,08 [47,28 - 54,87]
Qualsevol trastorn d'ànim	7,89 [6,02 - 9,76]	16,68 [14,27 - 19,10]	20,89 [17,59 - 24,19]	38,33 [34,86 - 41,81]
Qualsevol trastorn d'ansietat	10,86 [7,97 - 13,75]	19,92 [17,07 - 22,78]	13,76 [10,56 - 16,95]	25,55 [22,30 - 28,81]
Depressió major	5,43 [3,82 - 7,03]	12,07 [10,07 - 14,08]	19,72 [16,40 - 23,05]	35,96 [32,46 - 39,46]
Trastorn d'angoixa	3,89 [2,75 - 5,04]	8,79 [7,06 - 10,52]	5,45 [4,22 - 6,68]	10,76 [8,84 - 12,68]
Fòbia específica	4,61 [2,92 - 6,29]	7,87 [5,95 - 9,79]	4,67 [2,98 - 6,36]	8,47 [6,45 - 10,49]
Trastorn d'ansietat generalitzada	0,00 [0,00 - 0,00]	0,22 [0,00 - 0,46]	2,76 [1,34 - 4,17]	6,55 [4,08 - 9,03]
Agorafòbia	1,81 [0,88 - 2,75]	4,46 [3,07 - 5,85]	1,98 [1,04 - 2,92]	5,14 [3,79 - 6,49]
Trastorn distímic *	1,79 [0,96 - 2,61]	3,86 [2,71 - 5,01]		
Fòbia social	1,82 [0,83 - 2,80]	1,92 [0,83 - 3,02]	1,90 [0,92 - 2,88]	2,00 [0,91 - 3,09]
Dependència d'alcohol **	2,74 [1,74 - 3,74]	0,45 [0,14 - 0,75]		

* El període avaluat comprèn els 2 últims anys; ** El període avaluat comprèn només l'últim any

Discapacitat: Sheehan

Trastorn (12m)	Discapacitat Mitjana (DE)	Estrès percebut Mitjana (DE)	Recolzament social percebut Mitjana (DE)
Cap trastorn mental	4,92 (6,94)	2,44 (2,81)	80,91 (25,52)
Qualsevol trastorn mental	11,10 (9,55)	5,06 (3,60)	72,08 (32,31)
Qualsevol trastorn d'ànim	15,42 (9,29)	6,38 (3,37)	64,60 (35,46)
Qualsevol trastorn d'ansietat	10,76 (9,53)	4,81 (3,64)	73,39 (31,84)
Qualsevol trastorn d'alcohol	7,81 (8,80)	3,93 (3,35)	69,52 (31,18)
Només un trastorn mental	9,88 (9,20)	4,67 (3,58)	74,89 (30,59)
Més d'un trastorn mental	14,09 (9,75)	6,03 (3,49)	65,22 (35,29)

0 mínim –
30 màxim

1 – 3: lleument
4 – 6: moderament
7 – 9: marcadament

0 – 100%
100%= ha rebut tot el
recolzament social que
necessita

Qualitat de vida: SF-12

Trastorn (12 mesos)	Qualitat de vida física Mitjana [IC 95%]	Qualitat de vida mental Mitjana [IC 95%]
Depressió major	40,78 [39,43 - 42,14]	27,35 [26,14 - 28,56]
Trastorn distímic	44,09 [41,92 - 46,27]	34,31 [31,91 - 36,71]
Fòbia específica	44,83 [43,41 - 46,26]	43,06 [41,25 - 44,86]
Fòbia social	44,29 [41,13 - 47,45]	38,10 [34,54 - 41,65]
Agorafòbia	42,34 [40,44 - 44,23]	39,74 [37,38 - 42,09]
Trastorn d'ansietat generalitzada	45,08 [43,26 - 46,89]	37,93 [35,78 - 40,08]
Abús d'alcohol	47,24 [44,12 - 50,37]	49,06 [45,17 - 52,95]
Dependència d'alcohol	47,16 [44,23 - 50,10]	47,35 [43,80 - 50,90]
Artritis / reumatisme	40,34 [39,77 - 40,91]	46,92 [46,23 - 47,60]
Malaltia coronària	42,66 [42,04 - 43,28]	48,45 [47,76 - 49,13]
Malaltia pulmonar	42,45 [41,42 - 43,48]	46,91 [45,69 - 48,13]
Diabetis	41,47 [40,30 - 42,65]	48,99 [47,71 - 50,27]
Problema neurològic	42,41 [41,54 - 43,28]	41,91 [40,86 - 42,96]

Ús de serveis sanitaris

Trastorn (12 mesos)	Només APS % [DE]	Salut mental % [DE]
Qualsevol trastorn mental	71.0 [67.7-74.3]	27.8 [24.5-31.1]
Qualsevol trastorn de l'ànim	59.4 [54.4-64.4]	39.2 [34.2-44.2]
Qualsevol trastorn d'ansietat	68.2 [63.6-72.7]	30.9 [26.5-35.3]
Qualsevol trastorn de drogues	78.5 [70.3-86.7]	21.2 [13.1-29.4]
Només un trastorn mental	76.9 [72.9-80.9]	21.7 [17.7-25.7]
Més d'un trastorn mental	56.8 [51.1-62.5]	42.6 [36.9-48.3]
Cap trastorn mental	90.9 [89.7-92.0]	7.7 [6.6- 8.8]
Cap trastorn mental (vida)	94.2 [93.1-95.3]	4.1 [3.3- 5.0]

Prescripció de psicofàrmacs

Trastorn (12 mesos)	Fàrmacs % (IC 95%)		
	Antidepressius	Ansiolítics	Sense fàrmacs
Cap trastorn mental	8.89 [7.47-10.30]	17.37 [15.32-19.42]	74.41 [72.09-76.73]
Qualsevol trastorn mental	31.03 [27.82-34.25]	40.86 [37.40-44.33]	44.72 [41.14-48.29]
Qualsevol trastorn de l'ànim	46.16 [41.18-51.14]	52.99 [48.89-57.09]	27.15 [23.11-31.19]
Qualsevol trastorn d'ansietat	32.96 [28.63-37.28]	43.29 [38.86-47.72]	43.11 [38.42-47.79]
Qualsevol trastorn de drogues	15.49 [8.33-22.65]	22.21 [15.21-29.20]	67.04 [57.06-77.02]
Només un trastorn mental	24.62 [21.01-28.23]	35.83 [31.68-39.97]	51.37 [47.04-55.71]
Més d'un trastorn mental	46.43 [40.44-52.42]	52.95 [47.28-58.63]	28.74 [23.84-33.65]
Adequació tractament DM en AP*	55% (49,48%-60,36%)		

* 4 visites + AD o 8 visites en 12 mesos

trista
desesperada
culpable
deixada

La depressió es pot curar

Consulta el teu metge

Resultats

Fiabilitat diagnòstica i
adequació del tractament
de la depressió

Concordança diagnòstica de TM segons RS

		Acord	Total	% d'acord	Kappa	p
Alt Pirineu i Aran		217	291	74.57%	0.182	p<0'05
Lleida		185	250	74.00%	0.390	p<0'05
Tarragona		226	300	75.33%	0.280	p<0'05
Terres de l'Ebre		155	222	69.82%	0.234	p<0'05
Girona		193	300	64.33%	0.227	p<0'05
Central		199	300	66.33%	0.262	p<0'05
BCN	Barcelona ciutat	461	853	54.04%	0.081	p<0'05
	Barcelonès Nord i Maresme	179	299	59.87%	0.154	p<0'05
	Garraf, Alt Penedès i Baix Llobregat	242	450	53.78%	0.127	p<0'05
	Vallès Oriental i Occidental	325	550	59.09%	0.166	p<0'05
CATALUNYA*		2382	3815	62.44%	0.186	p<0'05

- Tr. depressius: Kappa 0,12 – Tr. Ansietat: 0,14
- La capacitat de “diagnòstic negatiu” és molt superior (VN: 68%) que la de “reconeixement de casos” (VP: 32%)

Depressió: reconeixement en APS

	Depressió Major amb SCID-I (gold standard)		
Depressió d'acord amb metges d'APS	sí	no	
sí	51 (15%) <i>(V. positius)</i>	154 <i>(falsos positius)</i>	205
no	288 <i>(falses negatius)</i>	3,322 <i>(V. negatius)</i>	3,610
	339	3,476	3,815

No es reconeix 1 cas de depressió de cada 13 consultes (7,55%)

FACTORS ASSOCIATS AL REONEIXEMENT DE LA DEPRESSIÓ

	Model 1: A qui va identificar el MAP com a depressiu? (Identif. MAP vs. no identif. MAP; N= 3,815)		Model 2: Reconeixement adequat (V. positius vs. falsos negatius; N=339)		Model 3: Sobre-reconeixement (Falsos positius vs. V. negatius; N= 3,476)	
	OR	95% CI	OR	95% CI	OR	95% CI
Gènere (Dona)	1.68	1.17-2.42***	1.72	0.63-4.70	1.66	1.10-2.49*
Treball	1.26	0.88-1.81	1.81	0.80-4.08	1.75	1.16-2.64**
Història de depressió	1.99	1.46-2.72****	0.98	0.43-2.25	2.45	1.72-3.49****
CONSULTA: Probl. emocionals/ mentals	4.04	2.88-5.69****	2.65	1.28-5.49**	4.21	2.80-6.33****
Comorbiditat física	1.74	1.09-2.78*	1.66	0.51-5.38	1.75	1.03-2.95*
Discapacitat auto - percebuda	1.04	1.02-1.05****	0.99	0.94-1.04	1.05	1.03-1.07****
Ànim depressiu i pèrdua interès	2.93 2.65	2.12-4.04**** 1.92-3.67****	0.99 3.89	0.94-1.04 0.5-30.09	1.05 2.38	1.03-1.07**** 1.56-3.64****

MAP= metge d'atenció primària; *p<0.05; **p<0.01; ***p>0.005; ****p<0.001

Fernández A, DASMAR- grup, 2007 (en preparació)

ADEQUACIÓ TERAPÈUTICA DM *: factors associats

	Depressió Major / SCID-I (N=339)				Depressió / MAP (N=205)			
	Autoinformat		Registre clínic		Autoinformat		Registre clínic	
% d'adequació de tractament	39.35%		54.92%		45.14%		60.56%	
	OR	95% CI	OR	95% CI	OR	95% CI	OR	95% CI
Educació alta	1.26	0.48-3.28	1.75	0.58-5.24	0.14	0.02-0.86*	0.18	0.03-0.92*
Treball remunerat	1.64	0.89-3.02	1.35	0.80-2.27	0.44	0.19-1.01	0.35	0.16-0.75**
Diagnòstic adequat	1.44	0.82-2.53	1.11	0.64-1.93	0.47	0.20-1.09	0.59	0.27-1.28
Antecedents de depressió	1.00	0.61-1.65	0.84	0.53-1.35	1.81	0.90-3.65	1.26	0.66-2.44
Historia familiar depres.	1.19	0.74-1.91	0.96	0.64-1.46	1.11	0.55-2.26	0.88	0.45-1.72
Motiu de consulta: problemes emocionals	1.27	0.71-2.22	1.17	0.69-1.99	2.84	1.33-6.07**	1.30	0.63-2.69
Comorbiditat física	1.58	0.65-3.89	1.40	0.61-3.19	0.29	0.09-0.91*	0.18	0.05-0.65**
Discapacitat subjectiva	1.04	1.01-1.07***	1.03	1.00-1.05*	1.04	1.00-1.08*	1.04	0.99-1.07
Tract. especialitzat SM	2.82	1.86-4.28****	1.35	0.70-2.60	4.65	2.15-10.04***	0.83	0.37-1.88

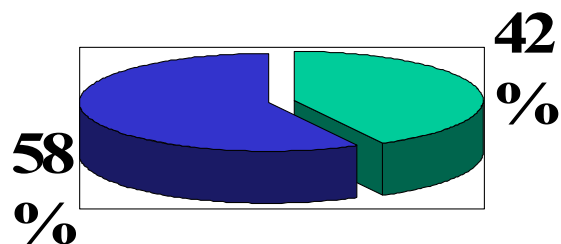
* 4 visites + AD o 8 visites en 12 mesos

(Fernández A, DASMAP- grup, 2007 (en preparació))

Resultats

Model de col·laboració AP-SM

Característiques de la mostra

N = 356

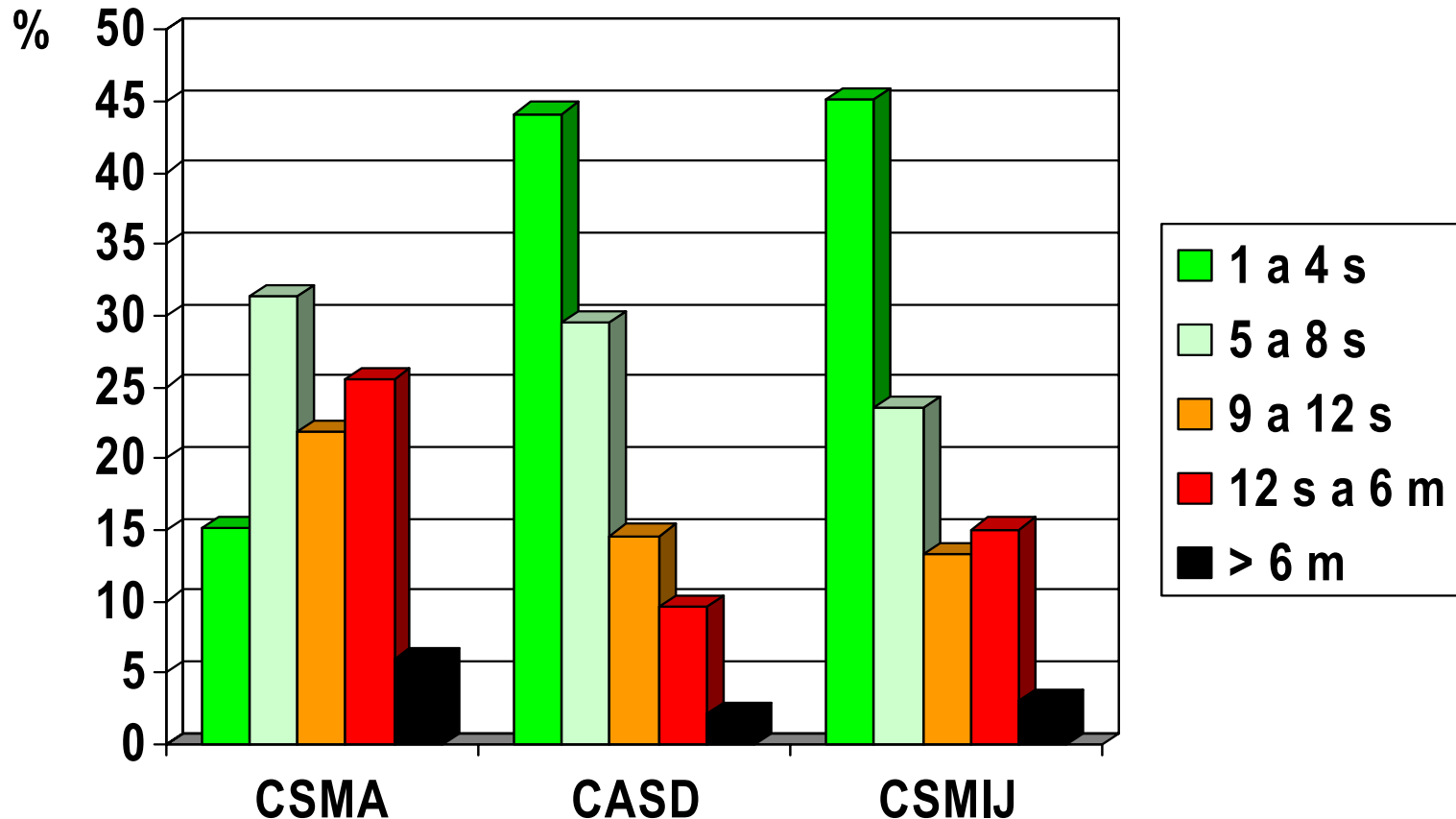
■ Home ■ Dona

	Mitjana	DE
Edat d'obtenció títol MFiC	30.9	7.6
Anys de funcionament EAP	9.4	5.8
Temps del metge en l'EAP	7.7	6.8

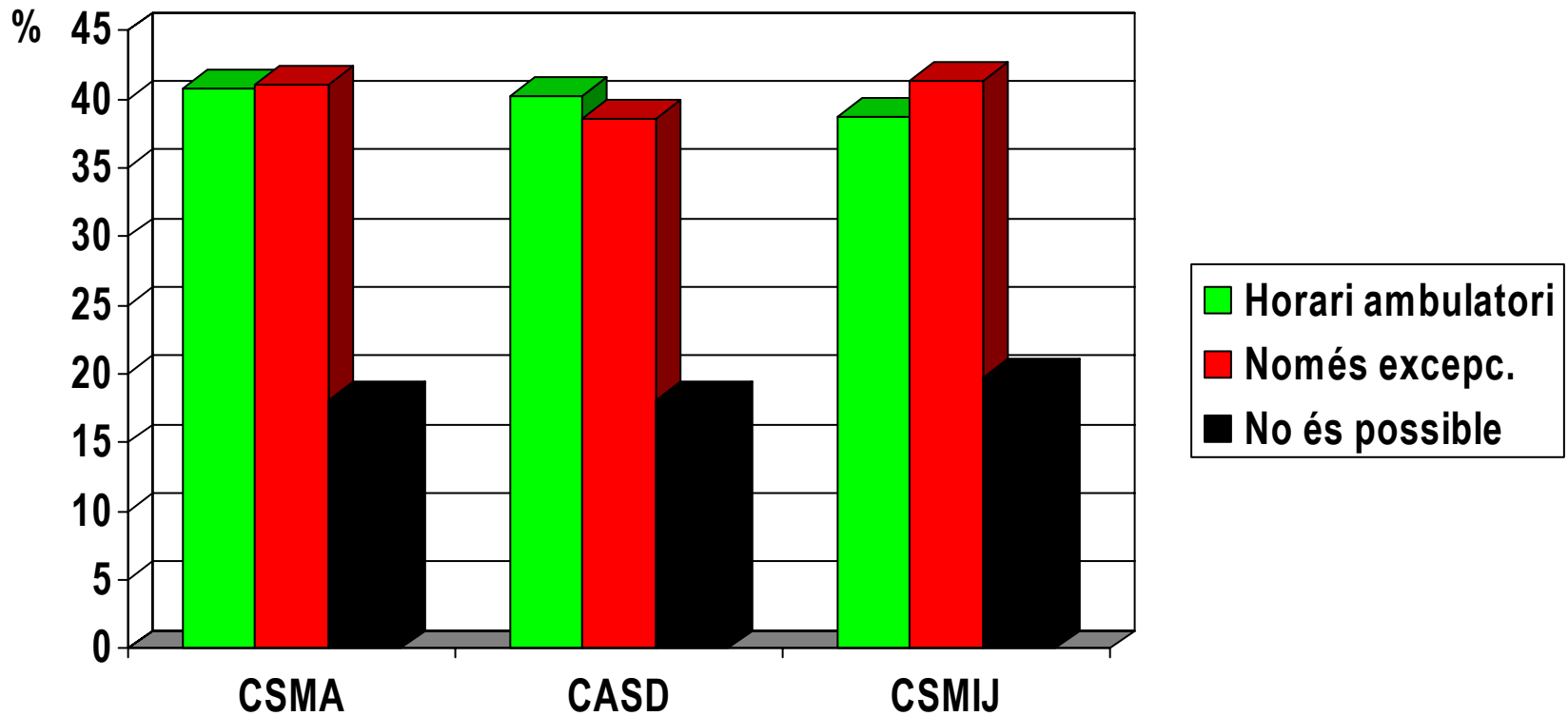
Contracte	N	%
Titular	207	58.47
Interí	99	27.97
Suplent	22	6.21
Altres	26	7.34

Accessibilitat:

Llista d'espera 1es. visites no urgents

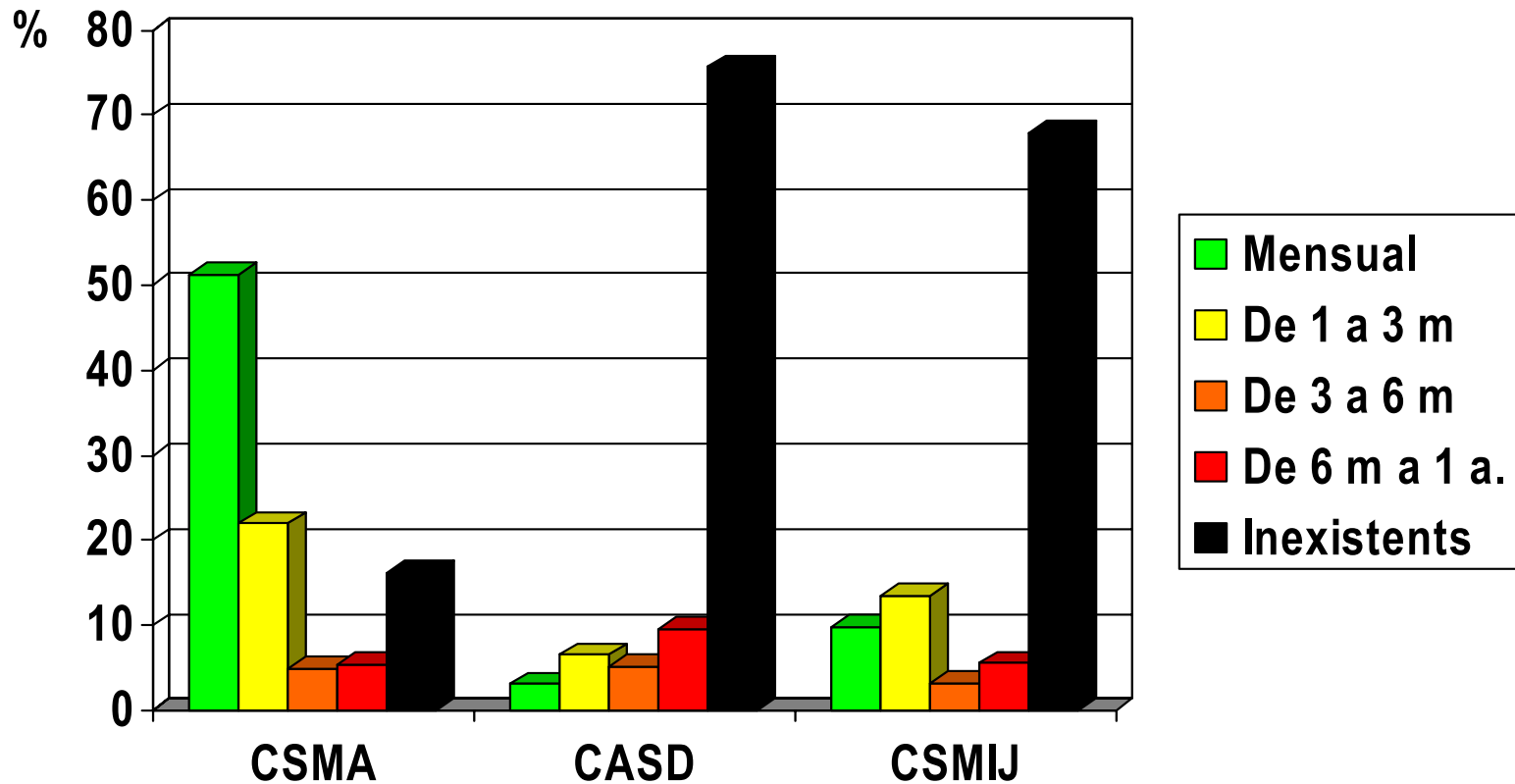

Accessibilitat: Visites urgents no programades

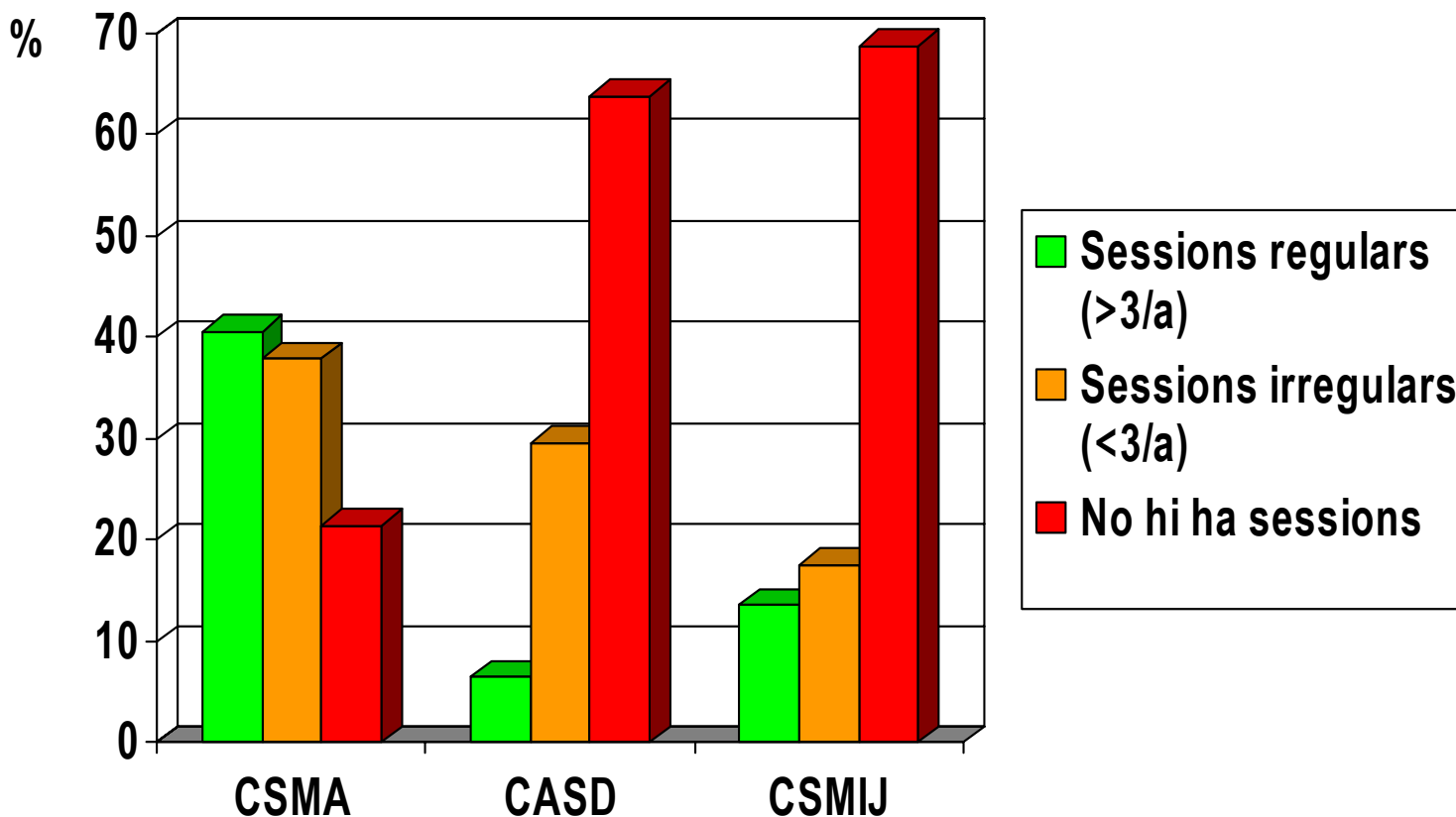

Formació:

Reunions amb l'especialista de referència

Formació: Formació continuada

Conclusions

Conclusions I

- Un 9,6% consulten per trastorns mentals
- Prevalença-any dels trastorns mentals entre els usuaris de l'APS de Catalunya: **29,5%**.
- Diagnòstics més freqüents:
 - **Episodi depressiu major (9,6%)**
(♀/♂ = 12,1% vs. 5,4%.)
 - Trastorn d'angoixa (7,0%)
 - Fòbia específica (6,7%).

Conclusions II

- Un 71% de les persones amb trastorns mentals han consultat durant l'últim any exclusivament el metge de capçalera, mentre que el 27,8% també han consultat a serveis de SM.
- Un 4,1% de persones sense trastorns mentals han consultat alguna vegada en un servei de SM durant l'últim any.

Conclusions III

- Un 9% de persones sense trastorns mentals l'últim any pren antidepressius, i un 17% pren ansiolítics.
- Un 55% dels pacients amb **DM** reben tractament adequat en AP (4 visites + AD o 8 visites).
- En APS no es reconeix 1 cas de depressió de cada 13 consultes (7,55%)

Conclusions IV

Cooperació SM - Addiccions i AP

- Accessibilitat:
 - Llista d'espera 1a. visita: menor a 1 mes > 45% de CSMIJ i CASD vs 15% de CSMA
 - Visites urgents no programades: limitades al 40% dels centres.
- Formació:
 - Entre un 40-50% dels EAP realitzen sessions mensuals amb l'especialista dels CSMA i disposen d'un programa de formació regular.

Direcció General de Planificació i Avaluació

gràcies

Grup DASMAM

Diego J Palao
Antonio Serrano
Josep Mª Haro
Pere Roura
Mercè Mercader

Alejandra Pinto-Meza
Anna Fernández
Juan Vicente Luciano
Leila Luján
Jaume Autonell